

Vodní nádrže, aleje, úpravny vody. Česko-polská dohoda přináší konkrétní výsledky

24. 07. 2024 14:20

Třetí zasedání česko-polské komise Turów se dnes konalo v polské Vratislavi. Společná jednání komise vyplývají z Dohody, kterou před dvěma lety podepsali tehdejší premiéři České a Polské republiky. Smyslem je vzájemná informovanost o projektech a plánech i kontrola plnění akcí na ochranu okolí krajiny dotčené těžbou v polském hnědouhelném dole Turów.

„Dva roky od podpisu Dohody jsme ušli velký kus cesty. Jsem rád, že česká i polská strana aktivně využívá Fond malých projektů Turów, ze kterého podporujeme kvalitu života a prostředí v okolí dolu a vodohospodářské akce. Úspěšně začaly stavební práce na úpravně vody v Machníně, na vodovodu v Horním Vítkově i ve Václavících v rádech stovek milionů korun,“ uvedl hejtman Libereckého kraje Martin Půta. „V přípravě je také vodohospodářský projekt pro Frýdlantsko. Dohoda umožňuje Libereckému kraji sledovat a přesně měřit stav hladin podzemních vod, prašnosti, hluku a posunu terénu, což do té doby nebylo možné.“

Dvakrát byla překročena hranice hluku podle českých norem, a to konkrétně během 1. a 4. monitoringu v roce 2023. Aby se zabránilo dohadům a obě strany mohly vycházet z objektivních dat, přistoupilo tehdy Ministerstvo životního prostředí v souladu s uzavřenou mezivládní dohodou ke zřízení expertní komise.

Vedle již probíhající vodohospodářské výstavby také Liberecký kraj zajistil měření stability budov na téměř dvaceti objektech na české straně hranice v okolí dolu, a to pod dobu 10 let za 7,15 milionu korun.

„Celkem ve Fondu malých projektů bylo přijato již 27 akcí v hodnotě 2.380.089,25 eur včetně nyní kontrolované třetí výzvy. V ní bude akce posuzovat komise v říjnu letošního roku. Mezi již podpořené příklady projektů patří revitalizace alejí na české i polské straně hranice, obnovy vodních prvků jako

rybník Oko v Chrastavě nebo poldr v polském Porajówě a Sulikówě,“ řekl hejtman Půta.

V říjnu tohoto roku budou schváleny projekty ze třetí výzvy a bude vyhlášena čtvrtá výzva na nábor nových projektů. říjen 2024. V červnu 2025 je plánován konec náboru projektů ze čtvrté výzvy a v říjnu 2025 by mělo dojít ke schvalování projektů a k vyhlášení další, páté, výzvy.

Dnešní jednání komise bylo také příležitostí oslovit Dolnoslezské vojvodství, aby se stalo partnerem v integrovaném projektu LIFE. *„Příroda totiž nezná hranic a tento projekt nám dává možnosti, jak ještě více chránit vodu na území našeho i polského regionu. Díky LIFE bychom mohli ještě zlepšit práci na opatřeních souvisejících s vodou v krajině, jejím zadržováním a kvalitou,*“ vysvětlil Václav Židek, radní pro životní prostředí a zemědělství. *„Projekt LIFE by umožnil zapojení více odborných subjektů s jedním společným cílem, kterým je vyšší odolnost kraje na klimatickou změnu, pro niž je nezbytný zdravý vodní režim ve zdravé krajině.“*

Premiéři České a Polské republiky 3. února 2022 podepsali mezivládní dohodu o spolupráci při řešení dopadů těžby hnědého uhlí v povrchovém dole Turów. Liberecký kraj tehdy požadoval, aby v dohodě bylo zakotveno 9 klíčových principů, které ochrání české obyvatele i dotčené území v příhraničí před negativními vlivy dopadů rozšiřující se těžby. Dohoda přinesla kraji 25 milionů eur určené na nové zdroje vody, přivaděče a vodovody, ale i na sledování kvality ovzduší, hluku, poklesu terénu a výši prašnosti na česko-polské hranici blízko dolu. Dalších 10 miliónu eur jako dar poskytla Libereckému kraji Nadace PGE na konkrétní opatření na ochranu životního prostředí. Pravidelná společná česko-polská jednání se konají z důvodu informovanosti o plnění Dohody uzavřené v roce 2022.